

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי כ"ה תשרי תשפ"ד | דף היומי בבלי: קידושין נח.

דף היומי בהלכה: קס"ח ז' - ח'.

מוסר: אהבת חסד - 'ובהכי ניהא' עד 'והנה כשנבוא'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הקנאה "ומי שנוהר שלא יקנא" עד סוף שער הזריזות

**אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה המקום ירחם עליהם
ויציאם מצרה לרוחה ומאפלה לאורה ומשעבוד לגאולה**

המכתב המיוחד שפרסם מרן הגראי"ל
שטיינמן זצ"ל אחרי הפיגוע בהר נוף

כיצד הגיב מרנא הגראי"ל שטיינמן זצ"ל למתקפות הטרור הגדולות שהיו בעבר
נגד יהודים הי"ד? - מתוך ספרו של הגאון רבי משה סחייק שליט"א

מכתב לציבור:

אין אנו יודעים חשבונות שמים, על מה עשה ד' לנו ככה,
וצריכים לדעת שהכל בחשבון מדוקדק וברחמים, ואמרו חז"ל

בתחילת חורף תשע"ה הזדעזעה א"י כשנכנסו רוצחים
שפלים לבית כנסת בהר נוף באמצע תפילת שחרית ורצחו ופצעו
מתפללים רבים תוך כדי שהתפללו עם טלית ותפילין, וכתב

רגילה, אבל מהריגת אדם בעל בחירה, יש לומר ששייך שימות גם כשעוסק בתורה.

באחד הפיגועים הגדולים שהיו בשנת תשס"ב [פיגוע במלון פארק בנתניה בליל הסדר] נכנס הגר"ח מישקובסקי לשאול איך קרה דבר כזה?! איך נהרגים יהודים כה רבים בבת אחת, ויתרה מזאת איך קרה כזה פיגוע דווקא כשהיו אותם יהודים מסובים בליל הסדר. ונשלב דבריו עם מה שאמר לתלמידים בשיעורים בביתו באותו הזמן:

ראשית לענין מה ששאלו כיצד היה הפיגוע בליל הסדר, והרי זה ליל שימורים משומר מהמזיקים. ענה: משומר מהמזיקים זה ודאי לא טענה כי מדובר על מזיקים מסוג אחר - שדים, מזיקים מכל מיני סוגים וכו'.

ולענין הפיגוע גופא אמר שלמעשה השאלה היא הפוכה, במקום לתהות איך קרה, צריך לשאול איך עד היום לא קרה?! והוסיף הקב"ה כל הזמן נותן ונותן, וכי יכולים אנו לומר שמחזירים אנו לו, איזה פה יש לנו לתבוע, וכי הכל מגיע לנו?! אנחנו עוד מעיזים לשאול על מה?! במקום להבין את הניסי ניסים שעד היום לא קורה כך [והוסיף ותיאר אלו נוראות יכולים האויבים לעשות כאשר מידת הדין מתוחה].

(ב'ביטחון ואמונה' פרק ח)

[סנהדרין צ"ח] מה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח [פירש"י חבלו פחדים וחבלים שיהיו בימיו מחיל עכו"ם] יעסוק בתורה ובגמילות חסדים ע"כ. נתחזק בתורה כל אחד כפי יכולתו, ובגמילות חסדים, וכן כדברי הלל הזקן שאמר מאי דעלך סאני לחברך לא תעביד, ונשוב בתשובה, ולב יודע מרת נפשו איזה מהדברים שצריך להתחזק בהם, וד' יסיר מאיתנו חרון אפו, ושוד ושבר לא ישמע עוד.

הכו"ח המשתתף בצערן של ישראל

א.ל. שטינמן כ"ו מרחשון תשע"ה

בנוסף למכתב, נביא מה שענה בשנת תשס"ח כשהיה הפיגוע בישיבה בירושלים, ששם הרוצח ימ"ש נכנס לבית המדרש ורצח שם נערים הי"ד תוך כדי לימודם גמ'. ושאלו אז את רבינו - והרי אורייתא מגנא ומצלא וכיצד נרצחו תוך כדי לימודם?! ענה: וכי ניתן לומר שגדולים הם מרבי עקיבא [שנהרג עק"ה בהיותו קורא ק"ש], וכן בשואה האיומה היו תלמידי חכמים גדולים וצדיקים ונהרגו [וכן בכל ההיסטוריה של עם ישראל] ומעבר לכך אמר: הרי למעשה כשהגיע הרוצח [ימ"ש] וכי המשיכו אז [גם באותו זמן ממש שהרגו] ללמוד?!

ועוד, לקמן [פרק י'] מבואר שאדם בעל בחירה יכול להרוג מי שלא נתחייב מיתה, ויתכן שהלומד תורה יכול להנצל רק ממיתה

כבשה אחת קטנה בורחת על נפשה ושבעים זאבים גדולים ואימתניים דולקים בעקבותיה

מגיד המישרים הג"ר אליעזר יוטקובסקי בשיחה מיוחדת לרגל המצב הביטחוני

אמרו חז"ל שכנסת ישראל נמשלה ליונה. ואם כן אנחנו צריכים ללמוד מהיונה איך להתנהג.

"ובכן רבותי, כשנשמע קול נפץ, כשאנחנו נמצאים במצב של סכנה, מה אנחנו אמורים לעשות? לחבור לדבוקה אחת גדולה!!! זאת צריכה להיות המגמה והשאיפה שלנו. להיצמד יחד, כל בני קהילה וקהילה, כל הקהילות זו עם זו, כל המגזרים, צריכים לחפש את המכנה המשותף, את המאחד והמלכד, להשתדל לסלק מדרכנו כל שריד של מחלוקת בין יראי ה', להרבות אחווה ורעות - זאת צריכה להיות התגובה הטבעית שלנו, כחלק מאינסטינקט ההישרדות שלנו!

"אסור לנו לשכוח לרגע אחד שהקב"ה ויתר על עבודה זרה, על גילוי עריות ועל שפיכות דמים, אבל הוא לא ויתר על שנאת חינם, וכן, לשנוא יהודי אחר כי יש לו כובע מסוג שונה וגרביים בצבע אחר מהכובע והגרביים שלך - זאת שנאת חינם!

"ועוד דבר חשוב שכדאי ליזכור בימים אלו. חז"ל הקדושים

יוחנן וסרמן

לרגל המצב הביטחוני, שוחחנו עם מגיד המישרים הגאון רבי אליעזר יוטקובסקי וביקשנו לשמוע מפיו דברי חיזוק לתועלת קוראי 'הפוחת', שנהנים לקרוא את דבריו בקביעות במדור 'צוף התורה' שמתפרסם מדי שבוע בעלון 'לקראת שבת'.

"סמוך לביתי שבבני ברק, ישנו גן שעשועים, בו יש מאות קינים של יונים. בימים כתיקונם לא רואים את הקינים הללו, יש יונים שמעופפות פה ושם, לא משהו חריג. אבל בימי מלחמה אפשר לראות מחזה מופלא, ברגע שבו נשמע קול הנפץ העז של הטיל המיירט של 'כיפת ברזל' שמתפוצץ יחד עם הרקטות המשוגרות אלינו מרצועת עזה, כל היונים מתרוממות בבת אחת מכל פינות הגן, נוסקות לגובה וחוברות ללהקה אחת גדולה. בשלב זה הן משייטות יחד בשמים, בדבוקה אחת, ורק לאחר שהן מזהות שאין עוד סכנה לשלומן הן מתפזרות ושובות כל אחת ואחת לקן הפרטי שלה.

"כשראיתי את המחזה המופלא הזה, חשבתי לעצמי שהרי

לו שיש סגולה מאוד טובה לעשות כשכלב אימתני מאיים עליו, לומר את הפסוק "ולבני ישראל לא יחרץ כלב לשונו".

"זמן קצר אחר כך הגיע כלב אימתני, ואותו יהודי רועד מפחד ומנסה להימלט על נפשו. אומרים לו, כבוד הרב, למה אתה בורח? תגיד את הפסוק? משיב היהודי ואומר, "אבל הכלב לא נותן לי לומר את הפסוק..."

"אנחנו תמיד מדברים על אמונה וביטחון, ישראל בטח בה, אנחנו סומכים על הקב"ה ובוטחים בו, על חסדך הגדול באמת ובתמים נשעננו..."

"פתאום נשמעת אזעקה, יש מתקפת טרור, מה אנחנו עושים? נכנסים לפחד ובהלה? חלילה וחלילה, זה הזמן להיזכר בכל מאמרי הביטחון והאמונה שלמדנו בשפתיים דולקות, זה הזמן לחדד את רגשי האמונה והביטחון, להזכיר לעצמנו שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו, והקב"ה מצילנו מידם".

ממשילים את עם ישראל לשה הפזורה בין העמים, שבעים זאבים שוחרי רעתה ורוצים לטרוף אותה, והיא השה החלשה והקטנה צריכה לשרוד ביניהם.

"אם נעצום לרגע עיניים וננסה לדמיין סיטואציה כזאת שבה כבשה אחת קטנה בורחת על נפשה ושבעים זאבים גדולים ואימתניים דולקים בעקבותיה, מה הסיכוי של הכבשה לצאת מזה בחיים? אפסי! אין לה שום סיכוי.

"אבל עם ישראל כבר שורד אלפי שנים בין העמים המבקשים לכלותו. הרמב"ן אומר שזה הנס הכי גדול שאפשר לחשוב עליו, שעם ישראל ממשיך לשרוד למרות הגלות הארוכה והרדיפות המתמידות כנגדו.

"אף אחד לא יכול עלינו, יש לנו הגנה שמימית מיוחדת. אהבתי אתכם אמר ה', "יסור יסרני - ולמות לא נתנני".

יש סיפור ידוע שסיפר המגיד מדובנא על איש אחד שאמרו

שאלתי את היהודי היקר הזה שאלה ישירה: איך הצלחת? איך???! הרי כל אדם נורמלי היה פשוט משתגע

איש 'דרשו' הרב יחיאל יהושע גולדברג, עם מסר מחזק ומעודד לימים טרופים אלו

יחיאל יהושע גולדברג

אבל בהקשר זה אני רוצה לספר לכם סיפור נפלא, שתפס אותי מאוד מאוד חזק, ונתן לי חיזוק עצום. היה זה לפני כחצי שנה, הייתי אז בארה"ב ופגשתי שם יהודי נכבד ובעל בעמיו שסיפר לי את קורותיו.

הוא סיפר לי שהוא היה איש מצליח בכל דרכיו, היתה לו משפחה לתפארת, הוא היה עשיר מאוד גר בווילה מפוארת עם רכב יוקרתי, עתיד זוהר לפניו.

והנה פתאום ביום אחד התהפך עליו הגלגל. הוא השקיע הון רב באיזה 'סטרטאפ' חדש שאמור היה להכפיל את כספו עשרת מונים, אבל פתאום החברה קרסה בקול רעש גדול ולא רק שהוא הפסיד את כל כספו אלא שהוא גם שקע בחובות. באותו הזמן גם פרצה שריפה בבית שלו, והיתה לו תאונה שהשביתה את הרכב כליל, והתברר שבדיוק הוא הוא איבד את הביטוח לאחר עיקלו לו את חשבון הבנק ותשלומי הביטוח הופסקו. לא זו בלבד שהאוטו שלו יצא מכלל שימוש, אלא שעל הדרך הוא פגע ברכב יוקרתי נוסף ונדרש לשלם את הנזק במלואו.

האיש פשוט שקע במצב נורא ואיום. הוא איבד את כל רכושו וכבודו, ברגע אחד התהפך עליו הגלגל, עד כדי כך שהוא נאלץ לפשוט יד כדי להתקיים, ובמשך תקופה הוא ומשפחתו התארחו ב'בייסמנט' של יהודי שעשה איתם חסד, ואכלו את הארוחות שלהם בבית תמחוי.

בימים האחרונים, בכל מקום אליו אני פונה, אני שומע אנשים מדברים אך ורק על דבר אחד, "המצב הביטחוני", ואני עומד ותוהה: זה מצב ביטחוני זה? יש כאן מישהו שמרגיש בטוח? הרי הוכח שאין לנו על מי להישען, אלא לבטוח אך ורק באבינו שבשמים, ואם כן התשובה היא, שזה בדיוק העניין, אנחנו עוסקים במצב של רמת הביטחון של כל אחד ואחד מאיתנו, עד כמה הוא בוטח באבינו שבשמים, ולב יודע מרת נפשו.

בחול המועד סוכות שמעתי ממגיד המישרים הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א ווארט מאוד יפה. הוא אומר בשם הרבי הרש"ב מליובאוויטש את האמרה הידועה שלו 'טראכט גוט - וועט זיין גוט', כלומר תחשוב טוב - יהיה טוב.

אומר רבי אלימלך: "אצלנו בירושלים היו אומרים: 'טראכט בכלל נישט - וועט זיין בעסער'. כלומר, אם לא תחשוב בכלל, יהיה עוד יותר טוב".

דומני שבימים אלו כל אחד מבין לבד שזאת הדרך הטובה ביותר. אם נתחיל לחשוב איך מתמודדים עם הטרגרדיה הנוראה הזאת, כשאנשים נשים וטף נטבחו בראש חוצות ממש כמו תיאורים מהשואה האיומה, עדיף לא לחשוב בכלל אלא פשוט להרים עיניים לשמים ולומר: "ריבונו של עולם, אנחנו בידך כחומר ביד היוצר, תעשה מה שאתה מבין, אנחנו סומכים עליך".

נדיבי עמו. הרי הגלגל נמצא בידיים שלו, הוא זה שהחליט להניח אותנו במקום השפל הזה, ובהוא זה שיכול בשניה אחת להחזיר אותנו למקום בו היינו קודם לכן ואף הרבה יותר גבוה ממנו, אם כן, למה אנחנו צריכים להתייאש? כל מה שאנחנו צריכים זה פשוט לבטוח בו."

בני הזוג פשוט החזיקו במחשבה הזאת, שיננו אותה והחדירו אותה לליבם, ואכן כעבור תקופה לא ארוכה זכו לראות שתקוותם מתגשמת, הקב"ה סובב את הגלגל פעם נוספת והם חזרו לקדמותם.

ואם במשפחה אחת כך, בעם שלם, עם ישראל, על אחת כמה וכמה. זאת המחשבה והתקווה שיכולה להחזיק אותנו בתקופה הקרובה, עדיף שלא לחשוב בכלל ואם אנחנו כבר כן חושבים, אנחנו צריכים לדעת ולזכור שבשביל הקב"ה זה קלי קלות לתת לגלגל עוד דחיפה קטנה ולהחזיר אותו למצבו הקודם.

אחרי תקופה הוא הצליח להשתקם, הגיע להסדר חובות, הקים עסק חדש ושוב החלה ההצלחה להאיר לו פנים בסייעתא דשמיא, עד שבסוף הצליח לקנות בית חדש, ובתוך תקופה הוא חזר למעמדו הקודם.

שאלתי את היהודי היקר הזה שאלה ישירה: איך הצלחת? איך?!!? הרי כל אדם נורמלי היה פשוט משתגע, לחטוף כך מכה אחר מכה, כל העולם מתהפך עליך, מהאיש העשיר והנכבד הפכת לפושט יד, איך הצלחת לשמור על שפיות?

אמר לי היהודי שבימים הראשונים הוא באמת חשב שהוא יוצא מדעתו, אבל אז קיימה אשתו את הפסוק 'חכמת נשים בנתה ביתה' ואמרה לו דבר מאוד חכם:

"אם הקב"ה סובב את הגלגל שלנו מהצלחה לכישלון, וברגע אחד איבדנו את כל מעלינו, הוא יכול לסובב את הגלגל גם בחזרה, וברגע אחד להרים אותנו מאשפות, להושיב אותנו עם

אז למה אתם לא מתגייסים?

מחבלי החמאס נחלו הצלחה מסחררת, ההישגים שלהם ממש על טבעיים, איך באמת זה קרה, ומה אנחנו צריכים לעשות בתגובה?

יעקב א. לוסטיגמן

תוצאותיה של מתקפת הדמים על יישובי הדרום מרעידות את הלב, ומטילות אימה וחרדה על כולנו. איכה היו בני עמנו כצאן טבחה בידי אויב רשע ואכזר. איככה אוכל וראיתי משפחות משפחות נחטפות על ידי בני עוולה ונלקחות אל ארץ אויב? הצער נורא, הכאב אדיר ובלתי נתפס. קשה להכיל את האימה והחרדה, אבל מעל לכל מרחפת גם פליאה עצומה. איך זה קרה?

זה הרי לא הגיוני! לא שמענו על דבר כזה באף מדינה אחרת! ארגון טרור מצליח לכבוש יישובים ולהתל בצבא ענק במשך למעלה מיממה ואולי אפילו שתי יממות, מחבלים בכל מקום, חמושים מהלכים בחופשיות, שעות ארוכות של 'טיילת' של ממש כשכלי רכב מכל הסוגים חודרים לתוך מדינה זרה, הורגים, רוצחים וחוטפים מכל הבא ליד, והצבא החזק במזרח התיכון לא מצליח לעצור אותם.

מישהו חייב להסביר לנו, איך קורה דבר כזה?

והאמת שהעולם כולו עומד המום! אף אחד לא מצליח להבין. הזאת המדינה שיאמרו כלילת יופי, ארץ הטכנולוגיה המתקדמת והסטרטאפים המשנים את פני תבל?

ככה? כמו איזו רפובליקת בננות אפריקאית, בלי צבא מתפקד ובלי כוחות ביטחון שמסוגלים לסכל מתקפת טרור גם אחרי

שעות רבות כל כך?

איך זה ייתכן??? איך???

התשובה טמונה בפרשת האזינו... "לו חכמו ישכילו זאת, יבינו לאחריהם... איכה ירדוף אחד אלף, ושניים יניסו רבבה? אם לא כי צורם מכרם וה' הסגירם!!!"

זה באמת לא הגיוני ולא טבעי! על פי דרך הטבע מתקפת הטרור הזאת היתה אמורה להימנע בקלות יחסית, או לפחות להיעצר בשלבים מאוד מוקדמים.

על פי דרך הטבע, המחבלים היו אמורים להיות מחוסלים עוד לפני שהספיקו להגיע אל גדר הגבול, זה מה שכל מדינה אחרת היתה עושה.

גם אם הם היו מצליחים להפתיע עם מנצחי רחיפה וכדו', עדיין התגובה היתה אמורה להיות מיידית ואפקטיבית.

דווקא בגלל שההצלחה שלהם היא לא הגיונית, אנחנו צריכים להסיק מכך את המסקנה המתבקשת. 'צורם מכרם וה' הסגירם'. אויבינו פלילים! מסביר רש"י האויבים שלנו הם השופטים אותנו, הם עושים בנו את המשפט שהקב"ה בכבודו ובעצמו גזר עלינו.

בימים אלו, כמו בכל סבב לחימה, מתגברת הטענה כלפי ציבור לומדי התורה בני הישיבות המסולאים בפז, למה אתם לא

- וזה מה שמחזק את הקריאה עבורנו ועבור תלמידי הישיבות הקדושות, להתחזק בתורה ובמעשים טובים, להתאמץ יותר, כי לא היד היא זו שעושה את המלחמה, אלא העיניים שלו והשאלה להיכן הן נשואות. אם הן נשואות למרום, הניצחון בוא יבוא, ואתו הישועה והנחמה.

מתגייסים? למה אנחנו לא רואים אתכם עולים על מדים ומכתפים נשק בעודכם מסתערים לעבר האויב. הפעם, יותר מתמיד, אנחנו רואים במוחש שהמלחמה אינה טבעית. שההצלחות של האויב אינן הצלחות טבעיות, יש לו 'סייעתא דשמיא' יוצאת דופן באופן שלא ראינו בשום מקום אחר

באחד הימים כאשר גברו בחוץ ההפצצות וקולות שריקתן נשמעו היטב בתוך אולם חדר האוכל, פרצה האשה בבכי רב

אז והיום: מה הציל את תלמידי ישיבת מיר מירי הפגזים האכזרי של הלגיון הירדני?

בעת שישבנו בחדר האוכל, מתגוננים מהטילים והפצצות שעברו מעל בנין הישיבה, ישבה יחד איתנו אשה עגונה שבעלה עזב אותה לאנחות לפני כמה שנים, ובקושי רב מצליחה לפרנס לבדה את חמשת עולליה הרכים, וכיון שביתה הדל אינו מוגן מפני הטילים, באה לשבת איתנו בחדר האוכל המוגן יותר.

והנה באחד הימים כאשר גברו בחוץ ההפצצות וקולות שריקתן נשמעו היטב בתוך אולם חדר האוכל, פרצה האשה בבכי רב, ומעומק לבה השבור פתחה בתפילה ואמרה: 'ריבוננו של עולם, אין כל דבר נעלם ממך, ולפניך גלוי וידוע שבעלי מענה אותי שלא כדין, הבה נעשה הסכם, אני מוחלת לבעלי בלב שלם על כל הסבל האיום שהוא גורם לי, ואתה תסלח לעם ישראל, ובזכות זה ינצלו מהמלחמה'.

רבי חיים סיים את דבריו הנוקבים ואמר: בזכות תפילה זו שבקעה משברי לבה של אשה אומללה, ובזכות כח הוויתור הפועל נפלאות אצל אבינו שבשמיים, ניצלנו מהסכנות הרבות שחגו מעל ראשינו.

הרב ישראל ליוש

היה זה בשנת תשכ"ז, בארץ התחוללה מלחמה עם מדינות ערב. ישיבת מיר ממוקמת בשכונת בית ישראל, סמוך ונראה לגבול עם ירדן, מטבע הדברים קולות הנפץ נשמעו שם בחוזקה, ואווירת הפחד והאימה שלטה שם בעוצמה רבה. חדר האוכל הממוקם בקומה התחתונה של בנין הישיבה שימש מעין מקלט, ושם למדו התלמידים בשעת ההפגזות.

בתום ימי המלחמה, שעברו על בני הישיבה בשלום, עלו כמה בחורים לגג הישיבה, ולעיניהם נתגלו שלושה פגזים גדולים שבכוחם לפוצץ ולמוטט את בנין הישיבה, ובאורח נס לא התפוצצו. חיש מהרה התפרסם דבר הנס הגדול בקרב כל רבני ובני הישיבה.

כאשר שמע ראש הישיבה הגאון רבי חיים שמואלביץ שליט"א על הנס הגדול שארע לבני הישיבה, אסף את הבחורים ואמר להם: אתם ודאי בטוחים שנס ההצלה קרה בזכותכם, ובזכות התורה שלמדתם, לא כן הדבר, אספר לכם בזכות מי באמת ארע הנס:

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

קָרָקַר ללא תוספת סוכר - האם ברכתו 'מזונות'?

סעודה פְּלָחָם, ברכתו מזונות. ולכן, 'קרקרים', 'ביגלך', 'מציות', וכיוצא בהם, אף אם הם עשויים מדגן וממים ללא תוספת סוכר וממתיקים שונים - ברכתם מזונות. ולחם שעשאוהו 'צנימים', ברכתו 'המוציא', כיון שמיועד לסעודה כלחם, ואינו נאכל בדרך עראי.

[שו"ע קסת, ז, ומשנ"ב לה; בו"מ דרשו, 29 ו-33]

כפי שלמדנו, מאפה ממולא, או מאפה שמעורבים בו שמן, ביצים וכדומה, נחשב בתנאים מסוימים כ'פת הבאה בכיסנין', וברכתו 'מזונות', כל עוד שאין אוכלים ממנו בכמות של 'קביעות סעודה', המחייבת נטילת ידים, המוציא וברכת המזון. יתרה מכך, אף מאפה העשוי מקמח ומים בלבד, פְּלָחָם - אם הוא קשה ופריך, ונאכל תדיר בדרך עראי, ולא בדרך של קביעות

איזה מאכל ברכתו משתנה לפי תאריך אכילתו?

שמים יאכל מצה במשך ימות השנה רק בכמות המחייבת ברכת המוציא וברכת המזון (ראה תקציר לאתמול), או שיאכלנה בתוך סעודת פת שבירך בה המוציא על לחם רגיל. ויש אומרים, שניתן לכתחילה לברך עליה המוציא. ובימי הפסח, ברכתה המוציא לכל הדעות, כיון שזוהי הפת המשמשת לסעודה בימים אלו.

[בו"מ דרשו קסת, 29]

כאמור, מאפה קשה ופריך הנאכל בדרך עראי, ברכתו 'מזונות', אף אם הוא עשוי מקמח וממים בלבד. ונחלקו הפוסקים בדין מצה בכל ימות השנה (לא בפסח): יש אומרים שברכתה מזונות, וכן מנהג בני ספרד; ויש אומרים שברכתה 'המוציא', וכן מנהג בני אשכנז. ורבים מהפוסקים, הן מבני ספרד והן מבני אשכנז, כתבו, שירא

האוכל 'ופלים' בכמות גדולה - האם צריך לברך 'המוציא'?

וממים, אף אם נאפו במחבת ללא טיגון - ברכתן תמיד מזונות. ו'ופלים', העשויים מכמה שכבות: יש אומרים, שמאחר וכל שכבה בפני עצמה דקה מאוד ואין עליה 'תורת לחם', ברכתם תמיד מזונות. ויש אומרים, שמאחר ולכל השכבות יחד יש 'תורת לחם' - אם אוכלים מהם בכמות של קביעות סעודה, דינם כלחם.

[שו"ע קסת, ח, משנ"ב לח, ושעה"צ לו; בו"מ דרשו, 31-32]

מאפה דק במיוחד, בין אם דקותו נגרמת מחמת רידוד הבצק, ובין אם היא נגרמת מכך שהבצק נוזלי ומתפשט באפייתו, או מכל סיבה אחרת - ברכתו 'מזונות', גם אם אוכלים ממנו כמות גדולה של 'קביעות סעודה' (ראה תקציר לאתמול), משום שאין עליו 'תורת לחם' כלל, ולא ניתן לברך עליו "המוציא לחם". ולכן, 'חביתיות' ('בלינצ'ס') דקות מאוד העשויות מקמח

* מאפה שמערבים בו סוכר, שמן, ביצים וכדומה - לדעת השולחן ערוך, אם טעם התערובת מורגש היטב, ברכתו 'מזונות'; ולדעת הרמ"א, אין ברכתו 'מזונות' אלא כשהטעם מורגש במידה רבה מאד.

* האוכל מיני מזונות בכמות שמקובל לאכול כסעודה, אף אם הוא עצמו רגיל לאכול יותר מהמקובל - צריך ליטול ידים ולברך 'המוציא' וברכת המזון. וזאת אף אם אוכל מהם בצירוף מאכלים נוספים כמות שמקובל לאכול כסעודה כשאינם נאכלים לבדם. ויש שצדד כי רק אכילה מהמאפה לבדו בכמות שמקובל לאכול ממנו לבדו כסעודה, מחייבת בברכת המוציא וברכת המזון.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר לאכול 'מזונות' בבית הכנסת?

לעשות 'תנאי' בעת בניית בית הכנסת שיהיה מותר להשתמש בו לכך; וכיון שנהגו להקל, הרי זה כאילו התנו. ויש שכתב שיתכן כי בכך שנהגו כדעה זו, נקבעה ההלכה כמותה. ויש שבונים את בנין בית הכנסת באופן שאין בו קדושת בית הכנסת.

[שו"ע קנא, א, משנ"ב כ, שעה"צ יב ר"ד, ביה"ל ד"ה ויש, וד"ה אבל; בו"מ דרשו, 38]

כפי שלמדנו, אסור לאכול ולשתות בבית הכנסת, למעט ללומדים בו בקביעות, במידה שאם יצטרכו לחפש מקום לאכילה ולשתיה יתבטלו מלימודם. ויש שנהגו להקל בסעודת מצוה, בשעת הדחק; ויש שמקלים בכך אף שלא בשעת הדחק, ויש שמקלים באכילה שאינה סעודה, כגון 'מיני מזונות', ויש שמקלים אף בסעודת הרשות. והמקלים מסתמכים על דעת הסוברים שניתן

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה